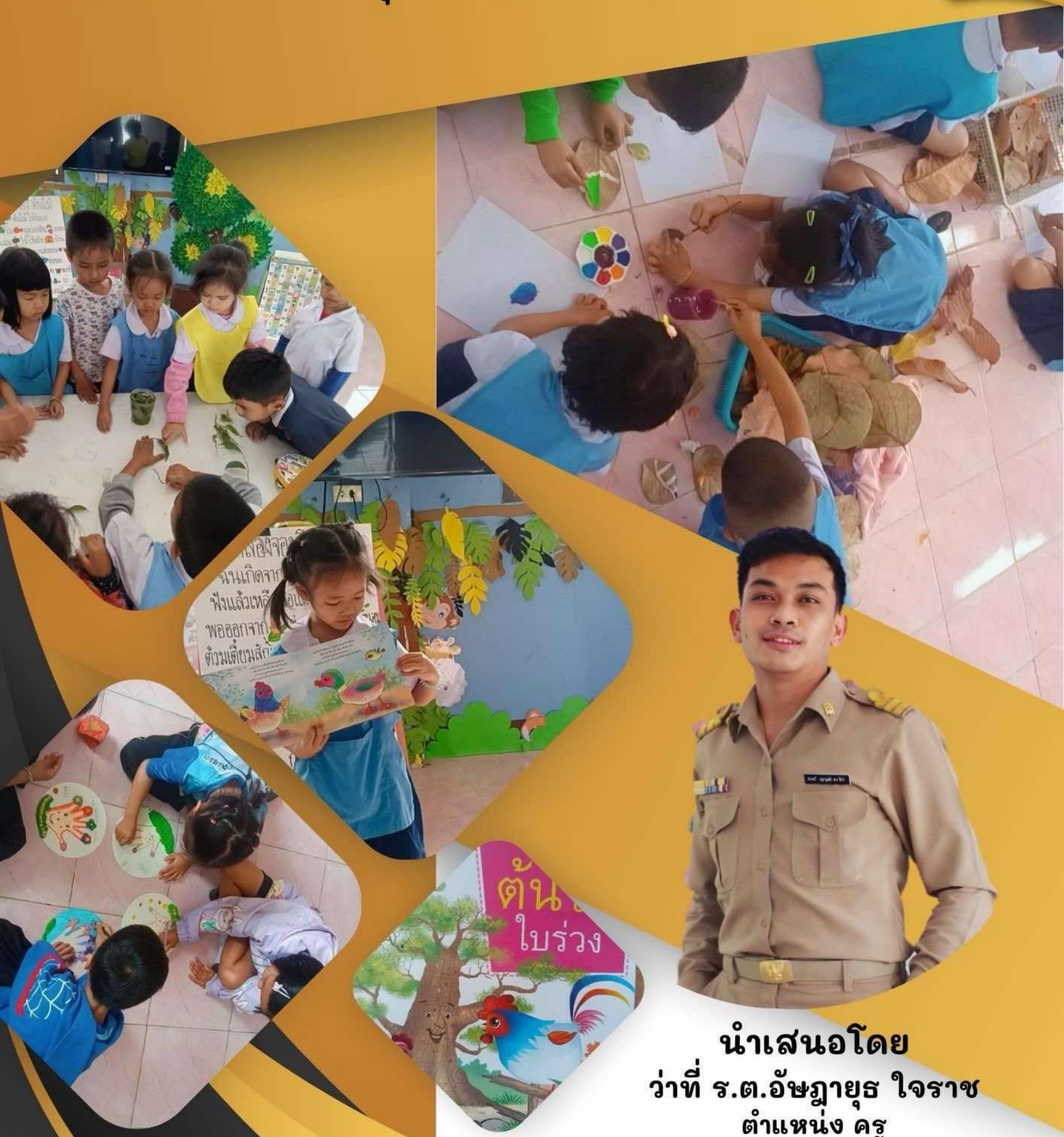

การพัฒนาทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย โดยใช้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ตามแนวสมดุลทางภาษา **Balanced Literacy**

นำเสนอโดย
ว่าที่ ร.ต.อัครายุทธ ใจราช
ตำแหน่ง ครู
โรงเรียนบ้านไทยโพนทราย
สพป.อุบลราชธานี เขต 1

คำนำ

รายงานฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาการพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย โดยใช้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ตามแนวสมดุลทางภาษา Balanced Literacy ซึ่งเป็นการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดนักเรียนมีทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียนคำศัพท์ภาษาไทย และเพื่อให้ นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้

การจัดทำรายงานนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรม รวมถึงประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อน และหลังการใช้แบบชุดกิจกรรม ตลอดจนสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของนวัตกรรมการเรียนรู้นี้ในการพัฒนาทักษะของผู้เรียน

ขอขอบพระคุณนางสาวอัญญาณี สอนอาจ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านไทยโพนทราย ศึกษาพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑ คณะครู นักเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้ความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินงานในครั้งนี้ ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอน นักเรียนและผู้สนใจในการพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ว่าที่ ร.ต.อักษฎายุธ ใจราช
ครูโรงเรียนบ้านไทยโพนทราย
ผู้จัดทำ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
๑. ชื่อนวัตกรรม	๑
๒. ผู้จัดทำ	๑
๓. ระยะเวลาในการดำเนินการพัฒนานวัตกรรม	๑
๔. ความสำคัญของผลงานหรือนวัตกรรมที่นำเสนอ	๑
๕. วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม	๑
๖. กลุ่มเป้าหมาย	๒
๗. วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม	๒
๘. กระบวนการพัฒนานวัตกรรม	๓
๙. หลักการ แนวคิด ทฤษฎีพื้นฐานของนวัตกรรม	๔
๑๐. กระบวนการจัดการเรียนรู้/จัดกิจกรรม/นำองค์ความรู้ไปใช้	๘
๑๑. ผลที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมาย	๘
๑๒. บทเรียนที่ได้รับ	๘
๑๓. เงื่อนไขความสำเร็จ	๙
๑๔. ผลการดำเนินงาน/ผลสัมฤทธิ์	๙
๑๕. ภาคผนวก	๑๐

รายงานการพัฒนาทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย โดยใช้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ตามแนวสมดุลทางภาษา Balanced Literacy

๑. ชื่อผลงาน การพัฒนาทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย โดยใช้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ตามแนวสมดุลทางภาษา Balanced Literacy

๒. ผู้นำเสนอผลงาน ว่าที่ ร.ต.อัษฎายุธ ใจราช ตำแหน่ง ครูโรงเรียนบ้านไทยโพนทราย

๓. ระยะเวลาดำเนินการ

หลังได้รับงบประมาณ ปีการศึกษา ๒๕๖๗

๔. ความสำคัญของผลงานหรือนวัตกรรมที่นำเสนอ

การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน Reading และการเขียน (Writing) หรือ ๓R๘C เนื่องจากซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นที่ต้องปลูกฝังให้ผู้เรียนสามารถอ่าน เขียน และเชื่อมโยงความรู้ ทักษะการอ่านการเขียน จึงมีความสำคัญสำหรับการดำรงชีวิตและการเรียนรู้

ภาษามีความสำคัญต่อเด็กปฐมวัยเป็นอย่างมาก เพราะเด็กใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการแสดงความต้องการ ความรู้สึกนึกคิด การแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้อื่น และเป็นพื้นฐานสำคัญของอารมณ์ สังคม และพัฒนาการทางสติปัญญา ดังนั้น การส่งเสริมความสามารถทางภาษาจึงควรเริ่มตั้งแต่ช่วงปฐมวัย เพราะเป็นวัยที่มีพัฒนาการทางภาษาเจริญงอกงามอย่างรวดเร็ว ด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนไปพร้อมกัน และเปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้ ได้ฝึกฝนจนเกิดความชำนาญกลายเป็นทักษะทางภาษาโดยเฉพาะภาษาแม่

การพัฒนาความสามารถในการฟัง การพูด การอ่านการเขียน ตามพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในปัจจุบันพบว่า การสอนภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยนั้นเป็นการสอนภาษามุ่งเน้นให้เด็กปฐมวัยอ่านออกเขียนได้ และเน้นการสอนที่มีลักษณะของการท่องจำ เพียงเพื่อให้เด็กสามารถสอบแข่งขันเข้าโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งการสอนในลักษณะนี้ส่งผลให้เด็กปฐมวัยประสบปัญหาพัฒนาการทางภาษาล่าช้า เด็กมีความเครียดสูง และแสดงพฤติกรรมต่อต้านการเรียน และส่งผลต่อพัฒนาการทักษะการเรียนรู้และการใช้ชีวิตในอนาคตของเด็ก

พัฒนาการทางการเรียนรู้ทางภาษาของเด็กในระดับชั้นอนุบาลปีที่ ๒ อายุ ๔-๕ ปี จะต้องจำคำศัพท์ได้ประมาณ ๑,๕๕๐ - ๑,๙๐๐ คำ บอกชื่อและนามสกุลตนเองได้ รู้จักเพศของตนเอง ชอบแต่งประโยคโดยใช้คำต่างๆ ชอบใช้คำถาม ทำไม เมื่อไหร่ อย่างไร และสนใจความหมายของคำต่างๆ สามารถพูดประโยคที่เกิดขึ้นในอดีตและพูดถึงอนาคตใกล้ๆ โดยเข้าใจความหมาย เช่น เมื่อวาน พรุ่งนี้ เป็นต้น สามารถพูดประโยคในเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกันและยกเหตุผลต่างๆ เช่น หนูทำน้ำหกตัวเปียกหมดเลย และภาษาของเด็กในระดับชั้นอนุบาลปีที่ ๓ อายุ ๕-๖ ปี เด็กจะต้องพูดได้คล่องและถูกหลักไวยากรณ์ แต่ยังออกเสียงพยัญชนะบางตัวไม่ชัด เช่น ส ว ฟ จำคำศัพท์ได้ถึง ๒,๒๐๐ คำ สามารถอธิบายความหมายของคำได้ เริ่มสะกดคำได้ นับเลขได้ถึง ๓๐ สนใจคำใหม่ๆ และพยายามค้นหาความหมายของคำนั้นๆ บอกชื่อ ที่อยู่ อายุ และวันเกิดของตนเองได้ ชอบท่องหรือร้องเพลงที่มีจังหวะ และเนื้อร้องที่มีคำสัมผัสกัน

ผลการประเมินพัฒนาการด้านภาษาของเด็ก การพูด การฟัง การอ่านและการเขียนเด็กอนุบาลปีที่ ๒-๓ ของโรงเรียนบ้านไทยโพนทราย พบว่า ผู้เรียนมีทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนที่ไม่เหมาะสมกับวัย

ข้าพเจ้าเป็นครูผู้สอนเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ ๒-๓ จัดการเรียนการสอนแบบคละอายุ พบว่า ผู้เรียนขาดทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน สังเกตจากพัฒนาการด้านภาษาของเด็กในชั้นเรียน พบว่า

เด็กบางคนไม่สามารถตอบคำถามได้ บางคนตอบคำถามคนละประเด็นกับที่ครูถาม บางคนไม่สามารถจำ เขียนตัวพยัญชนะได้ ส่งผลให้การประเมินพัฒนาการด้านภาษาของเด็กปฐมวัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับต่ำ และยังส่งผลต่อการเรียนรู้อื่นๆ ไม่บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด

ข้าพเจ้าได้สังเคราะห์ปรัชญาสรรคนิยม ที่ส่งเสริมการสร้างความรู้ของผู้เรียน วิเคราะห์ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Dewey ที่พัฒนาการเรียนรู้ด้วยการลงมือกระทำ และวิเคราะห์แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก ที่เน้นการคิด ลงมือทำ และนำเสนอของผู้เรียน สู่การออกแบบนวัตกรรม คือ **การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดสมดุลภาษา (Balanced literacy)** ซึ่งเป็นนวัตกรรมที่ส่งเสริมการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนของผู้เรียน ที่สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยออกแบบเนื้อหาของนวัตกรรมให้สอดคล้องกับการวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ชั้นอนุบาลปีที่ ๒-๓

ด้วยความสำคัญและความจำเป็น ของการพัฒนาการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน ดังกล่าว ข้าพเจ้าจึงได้พัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดสมดุลภาษา พร้อมจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนและสื่อ ที่ส่งเสริมพัฒนาการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ ๒-๓ โดยใช้ วิธีการสอนตามแนวคิดสมดุลภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย

๕. วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม

- ๗.๑ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ในการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย
- ๗.๒ เพื่อพัฒนาทักษะในการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย
- ๗.๓ เพื่อพัฒนาเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

๖. กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ ๒-๓ จำนวน ๑๙ คน โรงเรียนบ้านไทยโพนทราย ต.บ้านไทย อ. เชื่องใน จ.อุบลราชธานี

๖.๑ เชิงปริมาณ

- เด็กร้อยละ ๘๐ มีพัฒนาการทางการเรียนรู้ด้านการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน
- เด็กร้อยละ ๘๐ มีทักษะการฟัง
- เด็กร้อยละ ๘๐ มีทักษะการพูด
- เด็กร้อยละ ๘๐ มีทักษะการอ่าน
- เด็กร้อยละ ๘๐ มีทักษะการเขียน
- เด็กร้อยละ ๙๐ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้

๖.๒ เชิงคุณภาพ

- เด็กมีความรู้ความสามารถในด้านการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนในระดับดี
- เด็กมีทักษะในการด้านการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนในระดับดี
- เด็กมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด
- เด็กมีพัฒนาการทางการเรียนรู้สูงขึ้น
- เด็กมีนิสัยรักการอ่าน สามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้ในระดับสูงขึ้น
- เด็กมีการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนสามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้และการดำรงชีวิต

๗. เครื่องมือที่ใช้

ที่	เรื่อง	จำนวน
๑	แผนการจัดการเรียนรู้	๑๐ สัปดาห์
๒	แบบประเมินการสัมภาษณ์การฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย (K)	๑๐ ข้อ
๓	แบบประเมินพัฒนาการด้านการอ่านของเด็กปฐมวัย (P)	๗ ข้อ
๔	แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมเขียนของเด็กปฐมวัย (P)	๒ ชุด
๕	แบบประเมินพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย (P)	๑๐ ข้อ
๖	แบบวัดเจตคติในการเรียนรู้ (A)	๑๐ ข้อ
๗	สภาพแวดล้อมห้องเรียนที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา	
๘	สื่อทางภาษา	

๘. กระบวนการพัฒนานวัตกรรม

๑. วิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลที่มีความสามารถในด้านการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน และจัดกลุ่มผู้เรียนตามความสามารถ จำนวน ๓ กลุ่ม ตามผลการประเมินการอ่านการเขียน

๒. ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หลักสูตรสถานศึกษา และศึกษาแนวทางการเรียนรู้เชิงรุกที่เน้นการปฏิบัติจริงของผู้เรียนในการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนอย่างเหมาะสมกับวัย

๓. ศึกษาวิธีการพัฒนาทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนโดยใช้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดสมดุลภาษา Balanced Literacy เทคนิคการสอน สื่อการสอน ที่หลากหลาย หนังสือนิทาน เกมการศึกษา สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และใช้ระยะเวลาในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

๔. วิเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน ศึกษาแนวทางการออกแบบกิจกรรม เพื่อออกแบบนวัตกรรม คือ แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สื่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนที่ส่งเสริมต่อการพัฒนาทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย

๕. ออกแบบแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จำนวน ๕ หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย

- แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ นิทานเรื่องต้นไม้ใบร่วง จำนวน ๒ สัปดาห์
- แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ นิทานเรื่อง ของเล่นชิ้นใหม่ จำนวน ๒ สัปดาห์
- แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ นิทานเรื่องแมลงน้อยแข่งกีฬา จำนวน ๒ สัปดาห์ -
- แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ นิทานเรื่องไก่ย่างแสนอร่อย จำนวน ๒ สัปดาห์
- แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ นิทานเรื่องลูกหมู ๓ ตัว จำนวน ๒ สัปดาห์

๖. สร้างแบบประเมินทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน จำนวน ๓ ชนิด เพื่อวัดทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน ความรู้ (K) ทักษะ (P) คุณลักษณะ (A) ได้แก่

- แบบประเมินการสัมภาษณ์การฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย (K) ๑๐ ข้อ
- แบบประเมินพัฒนาการด้านการอ่านของเด็กปฐมวัย (P) ๗ ข้อ
- แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมเขียนของเด็กปฐมวัย (P) ๒ ชุด

- แบบประเมินพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย (P) ๑๐ ข้อ
- แบบวัดเจตคติในการเรียนรู้ (A) ๑๐ ข้อ

นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมได้แก่ ศึกษานิเทศก์ ผู้อำนวยการ และครูภาษาไทย และนำมาปรับแก้ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับการประเมินด้านการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน โดยใช้แบบประเมิน IOC

๗. กำหนดขอบเขตของการดำเนินการโดยใช้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สื่อ แสสภาพแวดล้อมในห้องเรียน

- นวัตกรรม ได้แก่ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดสมดุลภาษา (Balanced literacy) สื่อการเรียนรู้ และการสภาพแวดล้อมในห้องเรียน

- ผลลัพธ์ที่คาดหวัง ได้แก่ ทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน

- ระยะเวลา การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยกำหนดระยะเวลา ๑๐ สัปดาห์ สัปดาห์ละ ๕ วัน

ในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ ระหว่างเดือนธันวาคม- กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ โดยจัดกิจกรรมในชั่วโมงสอนตามตารางสอนที่รับผิดชอบ

- กลุ่มเป้าหมาย เป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ ๒-๓ จำนวน ๑๙ คน

- การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ

๘. หลักการ แนวคิด ทฤษฎีพื้นฐานของนวัตกรรม/องค์ความรู้ในการพัฒนาผู้เรียน

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบสมดุลภาษา (Balanced literacy)

การจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาการรู้หนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยเป็นการจัดกิจกรรมสภาพแวดล้อม สื่อการสอนและการประเมินอย่างมีจุดมุ่งหมายโดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติในการรู้หนังสือของเด็กปฐมวัย ผ่านแนวทางที่เหมาะสม และอาศัยความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียน ทั้งนี้ ครูและพ่อแม่ ผู้ปกครองต้องเข้าใจบทบาทของตนเองในส่งเสริมการรู้หนังสือ ของเด็กปฐมวัย

การจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารของเด็กปฐมวัยประกอบด้วย การจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารความรู้ ความคิดของเด็กปฐมวัย และเพื่อพัฒนาความสามารถ ในการสื่อสารความต้องการ อารมณ์และความรู้สึก ทั้งนี้ในการจัดประสบการณ์ให้เหมาะสมควรต้องเป็นไปตาม แนวทางการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารของเด็กปฐมวัย และควรมีการประเมินการจัด ประสบการณ์ทั้งที่ครูประเมินการจัดประสบการณ์ของตนเองและประเมินผลของการจัด ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นกับตัวเดียว

การสอนแบบสมดุลภาษา (Balanced literacy) เป็นแนวการสอนภาษาที่ได้พัฒนาแนว การสอนที่บูรณาการการสอนภาษาแบบองค์รวม (Whole language) กับการสอนสะกดคำแจกลูก (Phonics) เข้าด้วยกันการสอนภาษาจะได้ฝึกภาษาทุกด้านคือ ฟัง ฟัง อ่าน เขียน ดูและนำเสนอ โดยการสอนหลายด้านให้ครบถ้วนและเหมาะสมในการสอนภาษาวิธีนี้จะยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง ครูจะ สามารถสอนเด็กเป็นรายบุคคลได้ และมีการจัดการสอนให้นักเรียนได้เรียนตามลำพังกับครูและเรียน เป็นกลุ่มกับเพื่อนทั้งชั้นหรือเรียนกับเพื่อน กลุ่มเล็กหรือจับกลุ่มคู่กับเพื่อน แนวการสอนแบบสมดุลภาษาจะประกอบด้วยวิธีการสอนต่างๆ คือ การอ่านหนังสือให้ฟัง (Read aloud) เล่านิทานให้ฟัง (Storytelling) อ่านในใจให้เป็นนิสัย (Sustained silent reading) อ่านร่วมกันทั้งชั้น (Shared reading) ฝึกอ่านกลุ่มย่อย (Guided reading) และในประเทศไทย ได้มีความสนใจแนวการสอนแบบ สมดุลภาษาได้นำมาทดลองใช้ในโรงเรียนสาธิตบางนา โดยใช้ในการสอน ภาษาไทยระดับอนุบาล และประถมศึกษาปีที่ ๑-๒ โดยใช้หนังสืออ่านเล่มเล็กหลายๆ เล่ม ปรากฏผลว่าเด็ก

นักเรียนจะชอบอ่านหนังสือมาก (อาวี สันทรวี, ๒๕๕๐, คำนำ) ดังนั้นการสอนแบบสมดุลภาษาจึงเป็นการสอนที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการศึกษาความสามารถทางภาษาไทยเพราะแนวการสอนแบบสมดุล ภาษาก็คือเป็นการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและได้รับประสบการณ์ตรงในการใช้ภาษาโดยใช้ กระบวนการเรียนรู้ด้วยกลวิธีต่างๆ นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทุกขั้นตอนการสอนทำให้เกิดการเรียนรู้ภาษาได้รวดเร็ว ได้ฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสามารถพัฒนาการสื่อสารได้พร้อมทั้งมี ความสนุกสนานในการเรียน รักการอ่าน และสนใจการอ่านมากขึ้น วิธีการสอนแบบสมดุลภาษา สอดคล้องกับวัฒนธรรมไทย เช่น การส่งเสริมการเล่า นิทาน การเล่าเรื่อง การใช้คำคล้องจอง การฝึก มารยาทในการพูด และการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น(อาวี สันทรวี, ๒๕๕๐, หน้า ๔๙-๕๐)

จากที่กล่าวมาในข้างต้นสรุปได้ว่า การสอนตามแนวสมดุลภาษา (Balanced literacy) มีความสำคัญในการช่วยพัฒนาความสามารถในการสื่อสารของเด็กปฐมวัยทุกด้าน คือ พูด ฟัง อ่าน เขียน ดูและ นำเสนอ มีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เช่น การอ่านหนังสือให้ฟัง (Read aloud) เล่านิทานให้ฟัง (Storytelling) อ่านในใจให้เป็นนิสัย (Sustained silent reading) อ่านร่วมกันทั้งชั้น (Shared reading) ฝึกอ่านกลุ่มย่อย (Guided reading) จะส่งผลให้เด็กสามารถพัฒนาไปสู่การรู้หนังสือของเด็กปฐมวัยต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

ทฤษฎีที่สนับสนุนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ประกอบด้วยหลายทฤษฎี ซึ่งมีแนวคิดมาจาก ปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยม (Progressivism) ปรัชญานี้เกิดขึ้นเพื่อต่อต้านแนวคิดดั้งเดิม ที่การศึกษาหมกเน้นแต่เนื้อหา สอนให้ท่องจำเพียงอย่างเดียว ทำให้ผู้เรียนพัฒนาด้านสติปัญญาอย่างเดียว ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ ไม่มีความกล้าและความมั่นใจในตนเอง ประกอบกับมีความก้าวหน้าในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำให้เกิดแนวความคิดปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยมขึ้น ปรัชญานี้เน้นกระบวนการ โดยเฉพาะกระบวนการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ เมื่อนำมาใช้กับการศึกษา แนวทางของการศึกษาจึงต้องพยายามปรับปรุงให้สอดคล้องกับกาลเวลาและภาวะแวดล้อมอยู่เสมอ การศึกษาจะไม่สอนให้คนยึดมั่นในความจริง ความรู้ และค่านิยมที่คงที่ หรือสิ่งที่กำหนดไว้ตายตัว ต้องหาทางปรับปรุงการศึกษายู่เสมอ เพื่อนำไปสู่การค้นพบความรู้ใหม่ ซึ่งในการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านการเขียนในครั้งนี้ ประกอบด้วย

๑. ทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning theory) คือ แนวความคิดของนักจิตวิทยาที่พยายามจะอธิบายเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ และการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นผลของการฝึกฝนซ้ำซาก และเป็นไปในลักษณะถาวร ซึ่งไม่สามารถมองเห็นและสังเกตได้โดยตรง โดยที่นักจิตวิทยาแต่ละคนก็มีความเชื่อเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ในลักษณะที่แตกต่างกัน จึงเกิดมีทฤษฎีการเรียนรู้ที่สำคัญหลายๆ ทฤษฎี ซึ่งทฤษฎีการเรียนรู้เป็นการกล่าวถึงกฎและหลักการ สามารถอธิบายเงื่อนไขว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นหรือไม่ (พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข, ๒๕๔๘ : ๑๒๕)

๒. ทฤษฎีสรคานิยม (Constructivism) คือ แนวคิดที่เน้นพัฒนาผู้เรียนด้วยการสร้างความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน โดยเน้นความสำคัญของตัวผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ส่งเสริมการพัฒนาภายในตัวบุคคล ให้พัฒนาความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ศึกษาขึ้นด้วยตัวเองมากกว่าที่จะรับความรู้ หรือเกิดความเข้าใจจากบุคคลอื่น และบุคคลจะเกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ได้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน และกระบวนการเรียนรู้ และการเรียนรู้จะเกิดขึ้นจากการลงมือทำหรือการทำงาน และปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างผู้เรียนในลักษณะการเผชิญสถานการณ์จริง ซึ่งมีหัวใจสำคัญในการจัดการเรียนรู้โดยเน้นการใช้ Active Process และจัดการเรียนรู้เป็นขั้นตอนเพื่อให้ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาโครงสร้างทางปัญญา ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้นั้น (อัญชลี สิรินทร์วาวงค์, ๒๕๔๓: ๗๘)

๓. ทฤษฎีการเรียนรู้แบบให้ความร่วมมือ (Cooperative and collaborative learning) กล่าวถึง ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ คือ การเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อย โดยมีสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถแตกต่างกันประมาณ ๓-๖ คน ช่วยกันเรียนเพื่อให้บรรลุหมายของกลุ่ม โดยองค์ประกอบของการเรียนรู้ตามแนวการเรียนรู้แบบร่วมมือ คือ การพึ่งพากันในทางบวก การปฏิสัมพันธ์เกื้อหนุนกันการกำหนดภาระหน้าที่และความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน การใช้ทักษะระหว่างบุคคล (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ ๒๕๕๒: ๔๖)

๔. ทฤษฎีโซเชี่ยลคอนสตรัคติวิซึม (Social constructivism) ของ Vygotsky ที่เน้นการสร้างความรู้ในบริบทการเรียนรู้ทางสังคม โดยเปิดโอกาสให้ครูหรือผู้เรียนที่อาวุโสกว่าแสดงบทบาทในการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเชื่อว่าวัฒนธรรมจะเป็นเครื่องมือทางปัญญาที่จำเป็นสำหรับการสร้างความรู้ ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาด้านพุทธิปัญญา รวมทั้งแนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพในการพัฒนาด้านพุทธิปัญญาที่อาจมีข้อจำกัดเกี่ยวกับช่วงของการพัฒนาที่เรียกว่า Zone of Proximal Development ถ้าผู้เรียนอยู่ระดับต่ำกว่า Zone of Proximal Development จำเป็นที่จะต้องได้รับการช่วยเหลือในการเรียนรู้ ที่เรียกว่า Scaffolding และ Vygotsky เชื่อว่าผู้เรียนสร้างความรู้โดยผ่านทางปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น ได้แก่ เด็กกับผู้ใหญ่ พ่อแม่ ครูและเพื่อน ในขณะที่เด็กอยู่ในบริบทของสังคมและวัฒนธรรม (อมรินทร์ อัมพลพงษ์, ๒๕๕๙: ๘๙)

ความหมายของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ มีสมรรถนะที่สำคัญ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของการเป็นพลเมืองที่ดีของชาติและโลกนั้น ต้องมีแนวการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ และเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning เพื่อผู้เรียนเกิดทักษะที่สำคัญซึ่งจะนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายการศึกษาโดย นักการศึกษาของประเทศไทยใช้คำภาษาไทย คำว่าการเรียนรู้เชิงรุกแทน Active Learning ซึ่งมีนิยามความหมาย ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๖๔ : ๒๐) ได้กำหนดความหมายของ การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) หมายถึง เป็นการที่เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับ การเรียนรู้กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูง ด้วยการวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่า ใช้ทักษะพื้นฐานในด้านการอ่าน การเขียน รวมทั้งการฟัง การตั้งคำถามและอภิปรายร่วมกันบูรณาการในการเรียนรู้ ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง โดยต้องคำนึงถึงความรู้ ความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ไปสู่การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๖๒ : ๔) ได้กำหนดความหมายของ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) คือ การเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กัน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูง ด้วยการวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่า ไม่เพียงแต่เป็นผู้ฟัง ผู้เรียนต้องอ่าน เขียน ตั้งคำถาม และถาม อภิปรายร่วมกัน ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง โดยต้องคำนึงถึงความรู้เดิมและความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (๒๕๖๒ : ๔) เสนอแนวคิดของ Active Learning คือ กระบวนการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อสร้างความเข้าใจลึกซึ้งด้วยการเชื่อมโยงผู้เรียนกับเนื้อหาในองค์ความรู้ที่เป็นข้อเท็จจริง แนวคิดและทักษะผ่านการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง

จากที่กล่าวมาในข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การเรียนรู้เชิงรุกเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ใหม่จากการลงมือปฏิบัติกิจกรรมและเชื่อมโยงจากความรู้เดิมด้วยตนเอง จากการเรียนรู้ผ่าน

กระบวนการคิด การลงมือทำ การตัดสินใจ แก้ปัญหา และนำเสนอข้อมูล จากการเรียนรู้ของตนเองผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีและใช้ทักษะกระบวนการที่หลากหลาย ในการเรียนรู้

ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๖๔ : ๒๑) ได้สรุปความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไว้ ดังนี้

๑. การเรียนรู้เชิงรุก ช่วยส่งเสริมให้มีอิสระทางด้านความคิด และการกระทำของผู้เรียน การมีวิจาร์ณญาณ และการคิดสร้างสรรค์ ผู้เรียนจะมีโอกาสมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง และมีการใช้วิจาร์ณญาณในการคิดและตัดสินใจในการปฏิบัติกิจกรรม มุ่งสร้างให้ผู้เรียนเป็นผู้กำกับทิศทางการเรียนรู้ ค้นหาวิธีการเรียนรู้ของตนเองสู่การเป็นผู้รู้คิด รู้ตัดสินใจด้วยตนเอง ดังนั้น Active Learning จึงเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความคิดขั้นสูง ในการมีวิจาร์ณญาณ การวิเคราะห์ การคิดแก้ปัญหา การประเมิน ตัดสินใจ และการสร้างสรรค์

๒. การเรียนรู้เชิงรุก จะช่วยส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งความร่วมมือในการปฏิบัติงานกลุ่ม จะนำไปสู่ความสำเร็จในภาพรวม

๓. การเรียนรู้เชิงรุก ทำให้ผู้เรียนทุ่มเทในการเรียน จูงใจในการเรียน และทำให้ผู้เรียนแสดงออกถึงความรู้ความสามารถ เมื่อผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างกระตือรือร้น ในสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย ผ่านการใช้กิจกรรมที่ครูจัดเตรียมไว้ให้อย่างหลากหลาย ผู้เรียนเลือกเรียนรู้กิจกรรมต่างๆ ตามความสนใจและความถนัดของตนเอง เกิดความรับผิดชอบ และทุ่มเทเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จ

๔. การเรียนรู้เชิงรุก ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาเชิงบวกทั้งผู้เรียน และครู เป็นการปรับการเรียนเปลี่ยนการสอน ผู้เรียนจะมีโอกาสได้เลือกใช้ความถนัด ความสนใจ ความสามารถที่เป็นความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Different) สอดคล้องกับแนวคิดพหุปัญญา เพื่อแสดงออกถึงตัวตน และศักยภาพของตัวเอง ส่วนครูผู้สอนต้องมีความตระหนัก แนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ตามนโยบาย ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ที่จะปรับเปลี่ยนบทบาท แสวงหาวิธีการ กิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อช่วยเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน สิ่งเหล่านี้จะทำให้ครูเกิดทักษะในการสอน มีความเชี่ยวชาญในบทบาทหน้าที่ ที่รับผิดชอบ เป็นการพัฒนาตน พัฒนางานและพัฒนาผู้เรียนไปพร้อมกัน

๕. กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก ช่วยสามารถรักษาผลการเรียนรู้ให้อยู่คงทนและยั่งยืน เพราะกระบวนการเรียนรู้ Active Learning สอดคล้องกับการทำงานของสมองที่เกี่ยวกับความจำ โดยสามารถเก็บและจำสิ่งที่ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างมีส่วนร่วม มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ผู้สอน สิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ได้ผ่านการปฏิบัติจริง สามารถเก็บในระบบความจำระยะยาว (Long Term Memory)

จากที่กล่าวมาในข้างต้นสรุปได้ว่า การเรียนรู้เชิงรุก มีความสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนจดจำเรื่องที่เรียนได้อย่างคงทน และมีความเข้าใจอย่างลุ่มลึกจากการปฏิบัติจริงของตนเอง ที่เกิดจาก การเรียนรู้จากการปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน ผ่านกระบวนการการคิด การลงมือทำและนำเสนอด้วยตนเอง ซึ่งในการพัฒนานวัตกรรมในครั้งนี้ ผู้จัดทำเน้นการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกสู่คุณภาพผู้เรียนโรงเรียนที่จะช่วยส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

นักการศึกษาได้อธิบายถึงลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning ไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๖๒ : ๒๒) ลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีดังนี้

๑. เป็นการพัฒนาศักยภาพการคิด การแก้ปัญหาและการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้
๒. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดระบบการเรียนรู้ และสร้างองค์ความรู้โดยมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน
๓. เปิดโอกาสให้ผู้เรียน มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนรู้สูงสุด
๔. เป็นกิจกรรมให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูล สู่ทักษะการคิดวิเคราะห์และประเมินค่า
๕. ผู้เรียน ได้เรียนรู้ความมีวินัย ในการทำงานกลุ่มร่วมกับคนอื่น
๖. ความรู้เกิดจากประสบการณ์ และการสรุปของผู้เรียน
๗. ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (๒๕๖๐ : ๒๒) สรุปว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning นั้นสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนอย่างหลากหลาย เช่น กระบวนการกลุ่มการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน การเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยี โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ฝึกให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนทำเองจนสำเร็จตามเป้าหมาย มีการพัฒนาความคิดให้ผู้เรียน ผู้สอนจะเป็นผู้กระตุ้นชักชวนระดมความคิด โดยคำนึงถึงหลักการสำคัญ ดังนี้

๑. สิ่งที่กำหนดให้ผู้เรียนทำต้องเกี่ยวข้องกับผู้เรียนโดยตรง
๒. กิจกรรมสะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนได้เรียนรู้อะไรบ้าง
๓. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียน
๔. ผู้เรียนสามารถเปรียบเทียบงานกับชีวิตจริง
๕. ผู้เรียนสามารถสร้างสถานการณ์ตามที่ผู้สอนกำหนด
๖. ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริง

แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

กระบวนการชุมชนทางวิชาชีพ จะช่วยยกระดับความรู้ความเข้าใจของครูแต่ละคน ทั้งมิติความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาที่จะสอนและความรู้ความเข้าใจต่อการสอน เช่น หลักสูตร จิตวิทยาการสอน การออกแบบกิจกรรม การวัดและประเมินผล เป็นต้น

๑. PLC ช่วยยกระดับทักษะของครูแต่ละคน เช่น ทักษะการออกแบบการเรียนรู้ ทักษะการสื่อสาร ทักษะ ICT ทักษะการวัดและประเมินผล ตลอดจนทักษะทางวิทยาศาสตร์ เช่น ทักษะการจัดการความขัดแย้ง ทักษะการจัดการอารมณ์ ทักษะการอยู่ร่วมกัน

๒. PLC ช่วยให้ครูแต่ละคนค้นพบความหมายของชีวิต ความหมายของการเป็นครูรู้สึกถึงคุณค่าของงานครู เห็นเป้าหมายที่สำคัญร่วมกันเป็นบุคคลและองค์กรการเรียนรู้ทำงานเป็นทีม มีความเป็นกัลยาณมิตร (ปณัสยา รัตนพันธ์ ๒๕๖๐ : ๗๙)

กิจกรรมของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

๑. Dialogue หรือ กระบวนการสนทนาเพื่อเรียนรู้กันและกันด้วยการคุยกัน เน้นการฟังอย่างรู้เท่าทันจิตใจของตนเอง เพื่อขจัดการตัดสินใจที่เกิดขึ้นขณะฟัง การฟังนั้นก็จะมีไปด้วยความกรุณาต่อกัน ทุกคนจะมีโอกาสรับเนื้อความได้อย่างครบถ้วนทั้งมิติและเนื้อหา ตัวอย่างหัวข้อคำถาม

เพื่อ Dialogue เช่น ทำปีที่แล้วเราเห็นองค์กรเราเป็นอย่างไร อีกห้าปีข้างหน้าเราอยากเห็นองค์กรเราเป็นอย่างไร อะไรที่หล่อหลอมให้เรากลายเป็นคนแบบนี้ เราจะอยู่ตรงไหนของจักรวาล ซึ่งเราเกี่ยวข้องกับสิ่งต่างๆ รอบตัวอย่างไร เป็นต้น

๒. Lesson Study เป็นกระบวนการร่วมกันพัฒนากิจกรรมการสร้างการเรียนรู้ของ กลุ่มครูตัวอย่าง หัวข้อคำถามเพื่อ Lesson Study เช่น ทำอย่างไรที่จะทำให้โรงเรียนพัฒนาปัญญาภายในให้กับผู้เรียน กิจกรรมฝึกฝนการรู้ตัวมีอะไรบ้าง ทำอย่างไรบ้างกับเด็กแต่ละวัย การฝึกให้เด็กได้ใคร่ครวญควรมีกิจกรรมใดบ้าง การฝึกฝน Dialogue มีกระบวนการอย่างไร เป็นต้น

๓. Share & Learn แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์ ความสำเร็จหรือ ความล้มเหลวจากหน้างานของกันและกัน เน้นการอภิปรายร่วมกันอย่างสร้างสรรค์โดยมีเจตจำนงที่ดี ต่อการทำให้งานพัฒนาขึ้น อาจจะทำเป็นคู่ ทำเป็นกลุ่มย่อย และเป็นกลุ่มใหญ่ ตัวอย่างหัวข้อคำถามเพื่อ Share & Learn เช่น อะไรคือปัญหาหรือสิ่งที่เราต้องการพัฒนา ทำอะไรบ้าง ทำอย่างไร ผลเป็นอย่างไร อะไรที่ยืนยันว่าเราได้พบผลเช่นนั้น เราสามารถทำอะไรได้บ้าง

๔. AAR (After Action Review) เป็นการร่วมกันอภิปราย สรุปในแต่ละแง่มุมหลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมเพื่อทำให้เกิดการใคร่ครวญ หรือการทบทวนต่อเรื่องนั้นๆ ตัวอย่างหัวข้อคำถามเพื่อ AAR เช่น เห็นอะไร รู้สึกหรือคิดอย่างไร อะไรที่เราได้เรียนรู้ เป็นต้น

๕. การสร้าง PLC ยังครอบคลุมถึงเด็กและผู้ปกครองอันเป็นองค์ประกอบสำคัญทั้งในแง่ของเป้าหมาย กระบวนการและกิจกรรม หมายถึง PLC จะสร้างมวลพลังแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับคนที่แวดล้อมอยู่ให้พัฒนาขึ้น

๑๐. กระบวนการจัดการเรียนรู้/จัดกิจกรรม/นำองค์ความรู้ไปใช้

๑. ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐) กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ภาววิเคราะห์เพื่อกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาการจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒. สร้างและพัฒนาสื่อการเรียนรู้สวนเกษตรสำหรับปลูกผักสวนครัว

๓. ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ กำหนดรายละเอียดของแผนการจัดการเรียนรู้ผ่านการจัดการเรียนรู้ตามแบบ Active Learning ร่วมกับ Brain-based Learning (BBL) ซึ่งแบ่งออกเป็น ๕ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน / ขั้นอุ่นเครื่อง

ขั้นการสร้างประสบการณ์

ขั้นการแบ่งปันความรู้ / ขั้นลงมือเรียนรู้และฝึกฝน

ขั้นการทบทวนความรู้ / การสรุปความรู้

ขั้นการนำไปใช้ / ขั้นประยุกต์ใช้

๔. นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้กับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมาย

๑๑. ผลที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมาย

เด็กมีความรู้ความสามารถในด้านการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนในระดับดี

เด็กมีทักษะในการด้านการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนในระดับดี

เด็กมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด

เด็กมีพัฒนาการทางการเรียนรู้สูงขึ้น

เด็กมีนิสัยรักการอ่าน สามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้ในระดับสูงขึ้น

เด็กมีการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนสามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้และการดำรงชีวิต

๑๒. บทเรียนที่ได้รับ (Lesson Learned)

๑) ครูมีนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ทันสมัย น่าสนใจ เช่น ใช้เกม/กิจกรรมสนุกสนานต่างๆ จะทำให้นักเรียนเกิดความสนใจในสมดุลงานภาษาเพิ่มมากขึ้น กระตือรือร้นในการเรียนรู้ และทำให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีกับรายวิชาสำหรับเด็กปฐมวัย

๒) การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติจริงจะทำให้ผู้เรียนสามารถจดจำบทเรียนได้ และสามารถนำบทเรียนที่ได้เรียนรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

๓) การให้นักเรียนเริ่มต้นเรียนรู้จากสิ่งใกล้ตัว เรียนรู้ตามความสนใจทำให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้กับชีวิตประจำวันได้

๔) การส่งเสริมจากผู้บริหารและคณะครูผู้สอนในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สนับสนุนการทำกิจกรรมต่างๆ ทำให้สามารถพัฒนา ปรับปรุงนวัตกรรมและวิธีในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น

๑๓. เงื่อนไขความสำเร็จ

- การสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษาที่ในการจัดสรรงบประมาณ นิเทศ ติดตาม ให้คำแนะนำในการดำเนินการจนสำเร็จ

- ความร่วมมือจากคณะครูในการ PLC แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อวางแผนการดำเนินกิจกรรม ให้ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาและปรับปรุงนวัตกรรมจนสามารถดำเนินงานได้สำเร็จคล่อง

- ความร่วมมือจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ในการเรียนรู้ ทำความเข้าใจในบทเรียน มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน สะท้อนผลการจัดการเรียนรู้เพื่อนำผลไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขนวัตกรรม

๑๔. ผลการดำเนินงาน/ผลสัมฤทธิ์

จุดประสงค์	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
๑. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ในการฟัง การพูด การอ่าน การเขียนของเด็กปฐมวัย	สัมภาษณ์เด็ก สังเกตการอ่าน สังเกตการเขียน ประเมินผลงานเด็ก	-แบบสัมภาษณ์ด้านการฟังและการพูด -แบบวัดทักษะการอ่าน -แบบบันทึกพฤติกรรม การเขียน	ผ่านร้อยละ ๘๐
๒. เพื่อพัฒนาทักษะในการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย	ประเมินทักษะการฟัง การพูด การอ่านการเขียน	-แบบประเมินทักษะการฟัง การพูด การอ่านการเขียน	ผ่านระดับดี
๓. เพื่อพัฒนาเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย	วัดเจตคติ	แบบวัดเจตคติ	ระดับมาก

ภาคผนวก

แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดสมดุภาษา (Balanced literacy)

สื่อการเรียนรู้ตามแนวคิดสมดุภาษา (Balanced literacy)

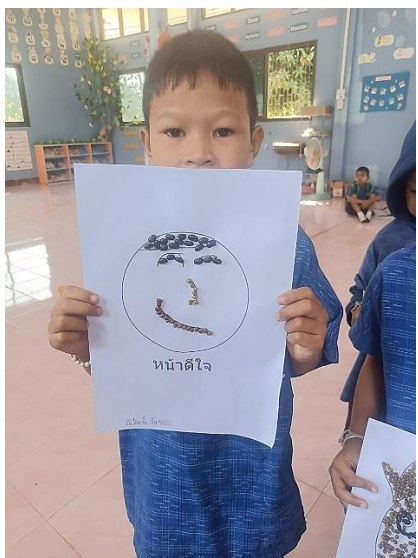
รูปภาพกิจกรรม
การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดสมดุลภาษา (Balanced literacy)

รูปภาพกิจกรรม
การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดสมดุลภาษา (Balanced literacy)

รูปภาพกิจกรรม
การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดสมดุลภาษา (Balanced literacy)

รูปภาพห้องเรียนที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา ตามแนวคิดสมดุลภาษา (Balanced literacy)

รูปภาพห้องเรียนที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา
ตามแนวคิดสมดุลภาษา (Balanced literacy)

แบบบันทึกการสัมภาษณ์การฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย
โรงเรียนบ้านไทยโพนทราย

วันที่.....เดือน..... พ.ศ..... ครั้งที่ .....

ชื่อ.....สกุล.....เลขที่.....

ทักษะการฟังและการพูด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑.เด็กบอกชื่อนิทานหรือเรื่องที่เล่าได้					
๒.เด็กบอกชื่อตัวละครได้					
๓.เด็กบอกสถานที่เกิดเหตุการณ์ได้					
๔.เด็กเล่าเรื่องราวที่ได้ฟังได้					
๕.เด็กจับใจความสำคัญของเรื่องราวได้					
๖.เด็กเรียงลำดับเหตุการณ์ได้อย่างต่อเนื่อง					
๗.เด็กบอกได้ว่าใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร					
๘.เด็กบอกอารมณ์ของตัวละครบอกความรู้สึก ความต้องการของตนเองได้					
๙.เด็กให้สนใจการฟังเรื่องราวที่เล่า					
๑๐.เด็กมีมารยาทในการฟังและการพูดที่ดี					

คำถาม

๑. นิทานเรื่องนี้มีชื่อว่าอะไร
๒. นิทานเรื่องนี้มีตัวละครอะไรบ้าง
๓. นิทานเรื่องนี้เกิดขึ้นที่ไหนบ้าง
๔. เนื้อเรื่องในนิทานเป็นอย่างไร
๕. เด็กๆคิดว่าความรู้สึกของตัวละครเรื่องนี้เป็นอย่างไร

แบบประเมินพัฒนาการด้านการอ่านของเด็กปฐมวัย

โรงเรียนบ้านไทยโพธาราย

วันที่.....เดือน..... พ.ศ..... ครั้งที่ .....

ชื่อ.....สกุล.....เลขที่.....

ทักษะการอ่าน	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑.เด็กเปิดหนังสือจากซ้ายไปขวา					
๒.เด็กกวาดสายตาดูหรือชี้จากด้านซ้ายไปด้านขวาตามบรรทัด					
๓.เด็กกวาดสายตาตามมองตามบรรทัดจากบนลงล่าง					
๔.เด็กเล่าเรื่องจากรูปภาพได้					
๕.เด็กบอกชื่อพยัญชนะได้					
๖.เด็กอ่านสัญลักษณ์ ค้าง่ายๆ ได้					
๗.เด็กสนใจหนังสือภาพ นิทานด้วยตนเอง					

แบบประเมินพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย

โรงเรียนบ้านไทยโพนทราย

วันที่.....เดือน..... พ.ศ..... ครั้งที่ .....

ชื่อ.....สกุล.....เลขที่.....

ทักษะการเขียน	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑.เขียนพยัญชนะจากซ้ายไปขวาได้					
๒.เขียนพยัญชนะเริ่มจากหัวหรือเส้นหน้าพยัญชนะ ก ฐ					
๓.ลากเส้นติดต่อกันตั้งแต่ต้นตัวพยัญชนะจนถึง ปลายพยัญชนะ					
๔.เขียนตัวพยัญชนะได้คล้ายตัวอักษร					
๕.เส้นตัวพยัญชนะคมชัดไม่จาง					

แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนของเด็กปฐมวัย
โรงเรียนบ้านไทยโพนทราย

วันที่.....เดือน..... พ.ศ..... ครั้งที่ .....

ชื่อ.....สกุล.....เลขที่.....

พฤติกรรมที่สังเกต	ความคิดเห็น

ลงชื่อ ว่าที่ ร.ต.

(อธิษฐาน ใจราช)

ผู้บันทึก

แบบวัดเจตคติการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
โรงเรียนบ้านไทยโพธาราย

วันที่.....เดือน..... พ.ศ..... ครั้งที่ .....

ชื่อ.....สกุล.....เลขที่.....

เจตคติ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑.กล้าพูดกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม					
๒.สนใจ จดจ่ออยู่กับสิ่งที่ทำ					
๓.แสดงอารมณ์ความรู้สึกได้เหมาะสมกับสถานการณ์					
๔.มีความรับผิดชอบในสิ่งที่ได้รับมอบหมาย					
๕.มีความสุขขณะปฏิบัติกิจกรรมต่างๆร่วมกับผู้อื่น					
๖.ยอมรับความสามารถของตนเองและผู้อื่น					
๗.มีความสุขกับนิทานและหนังสือ					
๘.มีความมุ่งมั่นทำสิ่งต่างๆให้สำเร็จ					
๙.การยอมรับข้อตกลงและปฏิบัติตามข้อตกลง					
๑๐.ยอมรับและเรียนรู้สิ่งที่ผิดพลาด					

